

Principper for omlægningsplaner

Isefjord og Roskilde Fjord

I den lokale trepart Isefjord og Roskilde Fjord tilstræber vi en ensartet og effektiv udarbejdelse af omlægningsplanerne på tværs af kommunerne. Derfor har vi udarbejdet disse fællesprincipper. Principperne understøtter prioritering af de arealer, der udpeges, og er samtidig praktiske og fleksible, så de kan rumme både faglige mål og lokale forhold.

Principperne skal ses i sammenhæng og supplerer hinanden. De supplerer hermed rammeaftalens overordnede i arbejdet. Rammeaftalen angiver følgende mål: *"Omlægningsplanerne skal vise vejen til målfrielse af kvælstof- og lavbundsindsatsen. Omlægningsindsatsen omfatter udtagning af kulstofrige lavbundsjord, vådområder, skovrejsning, ekstensivering og andre arealbaserede omlægningsindsatser, herunder at bidrage til bedre vilkår for natur og biodiversitet"*¹.

Principperne understøttes og suppleres af en overordnet metodisk tilgang, der beskrives i dokumentet.

Treparten har fokus på fremdrift med en tilgang, der kombinerer hurtig handling med realistisk gennemførelse. Tidlige, synlige resultater kan være med til at skabe momentum og dermed styrke mulighederne for at nå de langsigtede mål.

Der er enighed om, at det er afgørende for arbejdets succes, at der er en tidlig og åben dialog med lodsejerne, så arbejdet sker med gensidig tillid, og der skabes en smidig proces. Treparten lægger desuden vægt på, at der fortsat skal være plads til aktiv landbrugsdrift på arealerne i hovedvandoplandet Isefjord og Roskilde Fjord.

I 2025 er der fokus på omlægningsplanerne. Efterfølgende arbejdes der videre med udarbejdelse af konkrete projekter. Principperne er umiddelbart tænkt til at kunne gælde i hele perioden for trepartens arbejde. Samtidig er der en anerkendelse af, at arbejdet skifter karakter senere, og så anerkendes det, at det kan blive relevant at justere principperne.

¹ Rammeaftale mellem Ministeriet for Grøn Trepert og KL om kommunernes opgaver i omlægningsindsatsen i medfør af Aftale om et Grønt Danmark og Aftale om Implementering af et Grønt Danmark 13. december 2024.

Principper

Arealer, der har lav kvælstofbindingseffekt

Princippet betyder, at arealer, der har det største potentiale for at mindske udledning af kvælstof til vandmiljøet udpeges. Det betyder, at områder med naturlig lav kvælstofretention udpeges.

Arealer, der har stor kulstofbindingseffekt

Arealer med kulstofrig lavbundsjord udpeges til omlægning, så kulstoffet forbliver i jorden, og klimapåvirkningen mindskes. Det inkluderer både kulstofrig lavbundsjord i ådalene og i afvandede moser.

Synergier/multifunktionalitet

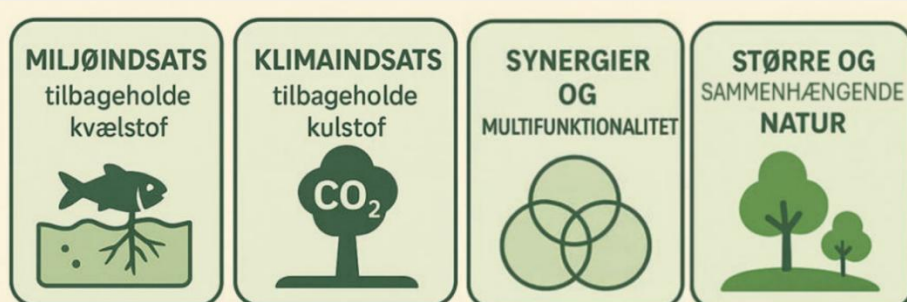
Arealer, der samtidig har potentiale for multifunktionalitet udpeges, så de leverer flest mulige synergier ift. biodiversitet, grundvandsbeskyttelse eller kommunale planhensyn.

Princippet anerkender, at arealerne er en knap ressource, der skal anvendes klogt. Det tæller positivt i prioriteringen, hvis arealerne bidrager til for eksempel:

- øget biodiversitet
- grundvandsbeskyttelse
- beskyttelse og forbedring af vandmiljø i søer og vandløb
- skovrejsning
- klimatilpasning
- rekreation og adgang til natur
- ændret fødevareproduktion til for eksempel økologi

Store og sammenhængende arealer for mere og bedre natur

For at opnå en højere biodiversitet og optimere forudsætningerne for at skabe værdifulde naturområder, er det vigtigt at udtage store og sammenhængende arealer og randarealer. Herunder kan landskabstypen ådale spille en vigtig rolle, da de dels lever op til at være sammenhængende, dels er lavtliggende i landskabet og dels rummer arealer med højt kulstofindhold og muligheder for at vådlægge og tilbageholde kvælstof.

Metoder

A. Alle virkemidler tages i brug

For at nå de udstukne mål er det nødvendigt, at alle virkemidler tages i brug. Virkemidlerne skal ikke blot anvendes hver for sig, men understøtte og supplere hinanden for at skabe størst mulig effekt i forhold til alle principper.

B. Lodsejere inddrages

For at skabe fremdrift og lokalt ejerskab er det afgørende, at der etableres en tidlig dialog med lodsejere.

C. Fokus på fremdrift

Områder, hvor der er villighed og enighed til at indgå i projekter, prioriteres. Der skabes momentum, der kan motivere aktørerne.

Undervejs accepteres, at ikke alle tiltag leverer maksimal effekt isoleret set, men at de samlet bidrager til målet, som nås gennem en gradvis og langsigtet indsats, for eksempel ved at starte i dele af ådale, hvor en fuld indsats endnu ikke er mulig.

D. Der arbejdes med overordnede udpegninger

Alle relevante arealer, herunder randarealer, inddrages i udpegningerne, så intet overses, hvilket skal sikre en helhedsorienteret og grundig planlægning. De konkrete detaljer afklares senere og på et mere lokalt niveau.

